

Nezbytná přání

Letošní ročník mezinárodní přehlídky současného umění *Ve věci umění* s podtitulem *Nezbytná přání* přistupuje k nezbytnosti či nepostradatelnosti jako k ústřednímu pojmu, který prostupuje řadu uměleckých děl i rozmanitých kulturních praxí, reagujících na životní nezbytnosti.

Kurátorská koncepce letošního ročníku bienále je výsledkem kolektivní práce kurátorské skupiny, kterou tvoří **František Fekete, Jakub Gawkowski a Jaroslava Tomanová**. Kurátoři si kladou otázku, co jsou ony nezbytné či nepostradatelné věci, kterým se nemůžeme vyhnout. Mohou mít podobu protestu jako projevu života? Mohou se objevit jako intimní gesto, únik od pozornosti nebo obrácení se do vlastního nitra?

Ve výstavě se setkává v mezigeneračním dialogu množství vizí, spekulací a imaginací, které vystupují jako instinktivní reakce na každodenní podmínky života a jeho politiky. Umělecké formy praxe zde vystupují jako prostředek solidarity a soucitu s těmi, kdo se vyrovnávají s osobní naléhavostí, ale i jako nástroj podpory těch, kdo vzdorují a výzvějí k reakci na různé formy útlaku. V době, kdy globální napětí, války a násilí zasahují do životů lidí i kultur po celém světě, se ukazuje, jak důležitá je role umění jako nástroje pro sebeurčení. Kulturní instituce, jako je bienále, se tak mohou stát místem, kde dostanou prostor hlasy těch, kteří jinak bývají umlčováni. Výrazný prostor bienále je věnovaný tvorbě těch, kdo těmto podmínkám čelí nebo se rozhodli o nich podat svědectví.

Výstava a program živých akcí představuje tvorbu umělkyň a umělců, uměleckých kolektivů, skupin a občanských iniciativ, jejichž různorodé aktivity jsou prezentovány v rozmanitých formátech – od instalací a živých vystoupení po dlouhodobé intervence.

Na výstavě se představí 49 umělců*kyní a kolektivů z dvaceti zemí. Od svého založení bienále dává programově prostor autorům a utorkám ze střední a východní Evropy, jejichž zastoupení je výrazné i na letošním ročníku.

Pardubická část bienále *Ve věci umění* 2026

Výstava v **Galerii města Pardubic (GAMPA)** je zamyšlením se nad rolí imaginace při utváření společných budoucností. Umění a imaginace zde není chápána jako únik od reality či pouhým prodloužením přítomnosti, ale jako klíčový nástroj, schopnost představovat si jiné radikální jinakosti.

Vize možných budoucností jsou zde zkoumány prostřednictvím sociální, politické a umělecké imaginace jako nástrojů, které nám umožňují překračovat limity přítomnosti a představovat si jiné způsoby soužití, poznávání i organizace světa.

Umělci a umělkyně nabízejí letmá nahlédnutí do kosmologií každodennosti; toho co bývá mnohdy přehlíženo či marginalizováno. Svou pozornost obračejí k nezákladnějším lidským právům, včetně těch, která se v různých dobách nedodržují – právo na svobodu slova, právo na domov, právo na kulturu, právo na důstojné zacházení, sociální nebo ženská práva. Prostřednictvím uměleckých forem, situovaného poznání, solidarity a péče přehodnocují zavedené představy o moci a pokroku.

Kurátorská koncepce je v GAMPĚ dále rozvíjena obrácením pohledu k obloze. Výstava zde vychází z myšlenky svobodného a univerzálního přístupu k obloze jako prostoru poznání a imaginace, inspirované historií pardubické lidové hvězdárny – první veřejné hvězdárny v Čechách, která ztělesňovala vizionářský model otevřené a bezplatné instituce zpřístupňující poznání i technologické nástroje umožňující zkoumání vesmíru všem bez rozdílu.

Film **Alexe Sihelsk*** vychází z představ o budoucí společnosti poháněné solární energií, kde si různé živočišné druhy navzájem rozumějí. Ve filmu sledujeme postavu queer pastýřky, která putuje krajinou se svým stádem. Během pastvy se jí vyjeví holistická duchovní vize, díky níž pochopí, jak udržitelně využívat energetické zdroje. **Ştefan Bertalan** byl jednou z nejvýznamnějších osobností rumunské neoavantgardy. Ve své tvorbě kladl důraz na výzkum a tvůrčí proces, v jejímž centru stál zájem o přírodu a její zákonitosti. Fotografie vystavené v galerii GAMPY dokumentují vývoj rostliny fazole od semínka po vzrostlou rostlinu – metaforu lidské existence. **Fedir Tetjanyč** byl vizionářský umělec, který se věnoval malbě, sochařství i performanci. Byl ovlivněn kosmismem, kybernetikou, tradicemi ukrajinského venkova a ekologií. **Anne-Mie Van Kerckhoven** je průkopnicí počítačového a mediálního umění, která na výtvarné scéně funguje už od 70. let. Její tvorba reflektuje neustálou snahu vědy hledat důkazy pro věci, o jejichž existenci jsou vědci přesvědčeni. Série obrazů prezentovaná na bienále je inspirována Georgem Boolem – matematikem, který vynalezl Booleovu algebru, systém dvou hodnot (pravda a nepravda), jenž se stal základem moderních počítačů a umělé inteligence.

Vystavující umělci, umělkyně a kolektivy: Ştefan Bertalan, Cezary Bodzianowski, Nosrat Karimi, Anne-Mie Van Kerckhoven, Běla Kolářová, Isadora Neves Marques, Margaret Raspé, Alex Sihelsk*, Fedir Tetjanyč a Liliana Zeic

Pořádá

tranzit.cz ve spolupráci s Národní galerií Praha, Galerií města Pardubic (GAMPA) a Petrohradská kolektiv

Bienále je projektem sítě tranzit.org. Hlavním partnerem tranzit.org je nadace ERSTE. Projekt Pardubické části bienále se koná za finanční podpory Ministerstva kultury ČR, statutárního města Pardubice.

O bienále

Bienále Matter of Art je interdisciplinární projekt iniciativy pro současné umění tranzit.cz, který se koná se každé dva roky v Praze a na dalších místech. Bienále představuje umělecké přístupy reflektující současný svět a nabízející nečekané způsoby jeho interpretace a hlubšího pochopení. Stejně jako tranzit.cz se i bienále řídí kodexem feministických uměleckých institucí. Bere v potaz a zároveň zpochybňuje sociální a strukturální hierarchie a vytváří prostor pro trpělivé a empatické budování vztahů, které jsou základním prvkem odolné a soudržné společnosti.

O GAMPĚ

Galerie města Pardubic (GAMPA) je architektonicky jedinečným prostorem, který se v Pardubicích věnuje současnému umění. Od roku 2023 sídlí galerie v areálu Automatických mlýnů, kde rozvíjí mezinárodně relevantní výstavní program, který je však zároveň pevně ukotven v regionálním kontextu a slouží místní komunitě.

Doprovodný program bienále v GAMPĚ

PÁ 12. 6. 2026

Zahájení Pardubické části Bienále Ve věci umění 2026

19:00 Slavnostní zahájení

19:30 Prohlídka bienále s kurátory (v angličtině simultánně tlumočena do češtiny)

20:30 Seba Kayan: Scales of Knowledge / hudební performance

SO 26. 9. 2026

Dernisáž

14:00–16:00 Dernisážová tvůrčí dílna

17:00 Prohlídka výstavy s kurátory

18:00 András Cséfalvay / performance

Komentované prohlídky

vždy ve čtvrtek

9. 7. 18:00

Komentovaná prohlídka bienále

13. 8. 19:00

Komentovaná prohlídka bienále & letní kino

27. 8. 19:00

Komentovaná prohlídka bienále & letní kino

10. 9. 19:00

Komentovaná prohlídka bienále & letní kino

Filmové čtvrtky

Galerijní letní kino na schodech v amfiteátru budovy galerie vždy od 20:30 hod.

Snímky věnované osobnostem současné umělecké scény a aktuálním tématům rezonujícím v uměleckém světě a společnosti.

13. 8.

Pásma autorských filmů

Projekce autorských snímků umělců*kyní zastoupených na výstavě v GAMPĚ.

Uvedeme videoanimace Anne-Mie Van Kerckhoven prostoupené přímočarým feministickým tónem. Dílo Liliany Zeic zakořeněné v queer feminizmu a queer ekologii. Videoperformance Cezaryho Bodzianowského jehož intimní a často absurdní one-man show se odehrávají v ulicích města a na veřejných prostranstvích.

27. 8.

Pásma autorských filmů

Kurátorované pásma s výběrem Jaroslavy Tomanové, spolukurátorky bienále, představí filmy současných umělců a umělkyní z pražské části bienále v Národní galerii Praha ve Veletržním paláci.

10. 9.

Orlando, můj politický životopis

Esejistický dokument inspirovaný slavným dílem Virginie Woolfové. Film je manifestem o svobodě identity, jenž skrze výpovědi a příběhy trans a nebinárních osob ukazuje boj za právo být sám sebou navzdory společenským normám.

Tvůrčí program

Rodinná středa 9. 9. 10:00–12:00

Tvůrčí dílna pro děti 1,5 – 5 let i jejich rodiče či prarodiče. Prostor pro to se setkat, bavit i učit.

Seniorský pátek 11. 9. 10:00–12:00

Dílna pro tvůrčí seniory, babičky a dědečky. Naším heslem je: věk je jen číslo.

Otevřená tvůrčí dílna 12. 9. 11:00–15:00

Tvůrčí dílna (nejen) pro děti, ale i další dospěláky, kteří se nebojí zkoumat zákoutí a možnosti současného umění i sebe sama. Vstup zdarma.

GAMPA pro školy

Edukační programy pro školní i mimoškolní kolektivy, které žákům i jejich pedagogům pomáhají zprostředkovat právě probíhající výstavu, její kontext i širší souvislosti ze světa současného umění.

Atlas budoucích světů

17. 6. – 25. 6. & 7. 9. – 25. 9.

Dráhy těles

17. 6. – 25. 6. & 7. 9. – 25. 9.

Místa konání bienále Ve věci umění 2026

GAMPA – Galerie města Pardubic

Automatické mlýny 1962, 530 03 Pardubice

12. června – 26. září 2026

Národní galerie Praha

Veletržní palác, Velká dvorana

Dukelských hrdinů 47, 170 00 Praha

12. června – 13. září 2026

Tusculum Prague

Chittussiho 144/1, 16000 Praha

12. června – 26. září 2026

Ke stažení

TISKOVÁ ZPRÁVA & PRESS FOTO Galerie města Pardubic (GAMPA) / pardubická část

HLAVNÍ TISKOVÁ ZPRÁVA bienále v PDF a WORD

Předchozí tiskové zprávy

Fotografie

Kontakt pro média GAMPA:

Lucie Oplíštilová

Tel. +420 776 786 909

E-mail: info@gmpardubice.cz

GAMPA – Galerie města Pardubic

Automatické mlýny 1962

út – ne 10:00–18:00

www.gampa.cz

Kontakt pro média tranzit.cz:

Max Dvořák

Tel. +420 606 381 616

E-mail: press@matterof.art

tranzit.cz

Dittrichova 349/13

Praha 120 00

